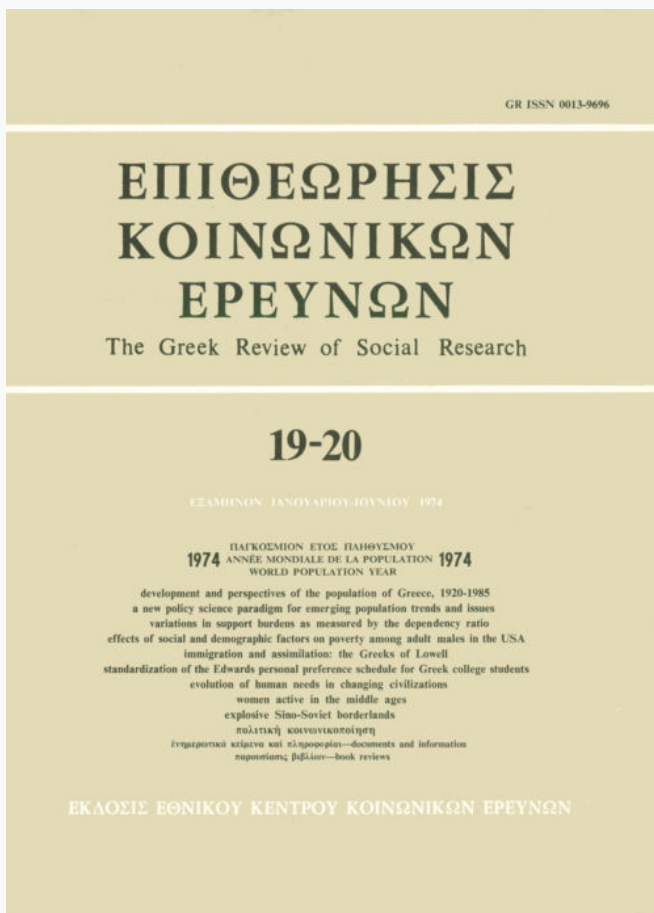

The Greek Review of Social Research

Vol 19 (1974)

19-20

Κωνσταντίνου Α. Τσιλιγιάννη, Δημόσιαι σχέσεις και ανθρωπολογία. Πρόλογος υπό Γρηγορίου Π. Κασσιμάτη

Γρηγόριος Γκιζέλης

doi: [10.12681/grsr.307](https://doi.org/10.12681/grsr.307)

Copyright © 1974, Γρηγόριος Γκιζέλης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γκιζέλης Γ. (1974). Κωνσταντίνου Α. Τσιλιγιάννη, Δημόσιαι σχέσεις και ανθρωπολογία. Πρόλογος υπό Γρηγορίου Π. Κασσιμάτη. *The Greek Review of Social Research*, 19, 148. <https://doi.org/10.12681/grsr.307>

λιστα τὴν ἐλαχίστην νύξιν περὶ τοῦ ἔθνικισμοῦ τῶν Ziya Gokalp καὶ Atatürk) δὲν ἀποδίδει τὴν πραγματικὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως.

Ὁ δόκτωρ Ρίτζα Νούρ καὶ ὁ Ἄταϊ, ποῦ μνημονεύει ὁ κ. Τερλεξῆς ὡς προσωπικότητες αἱ ὁποῖαι ἔχαιρον «γενικῆς φήμης καὶ ἐκτίμησεως», ἦσαν γνωστοὶ ἀντικεμαλικὸι ποῦ ἔτρεφαν μίσος πρὸς τὸν Atatürk, εἰς μίαν χώραν εἰς τὴν ὅπου ἐκαλλιέργητο ἀκριβὸς ἡ λατρεία τοῦ Atatürk.

3) Δίδεται ἡ ἐσφαλμένη ἐντύπωση ὅτι ὁ τουρκισμὸς καὶ ὁ παντουρκισμὸς εἶναι κατ' ἀνάγκην φυλετικὰ καὶ ναζιστικὰ ἔθνευτικά κινήματα, ἐνῶ προϋπήρχαν τὸν ναζισμὸν καὶ δὲν ἦσαν ἀπαραίτητος σὸβινιστικά.

4) Ἐντύπωση προκαλεῖ τὸ γεγονός ὅτι ὁ κ. Τερλεξῆς θεωρεῖ τὸ βιβλίον τοῦ Tekin Alp ὡς «ἀξιόλογον μελέτην». Ἡ «μελέτη» αὕτη εἶχε γραφῆ κατὰ τὸν Πρώτον Παγκόσμιον Πόλεμον ἀπὸ ἑνα Ἰσραηλῆτην ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Tekin Alp διὰ τοὺς προπαγανδιστικoὺς σκοποὺς τῶν Σιμμάχων, οἱ ὅποιοι τότε εὐρίσκοντο εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν μετὰ τὴν Τουρκίαν, στρεφόμενοι ὡς πάσης ἐπιστημονικῆς σοβαρότητος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΙΤΣΙΚΗΣ

Καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας Διεθνῶν Σχέσεων τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ottawa, Canada

*

Κωνσταντῖνος Α. Τσιλιγιάννη, *Δημόσια Σχέσεις καὶ Ἀνθρωπολογία*.

Πρόλογος ὑπὸ Γρηγορίου Π. Κασιάτη, Θεσσαλονίκη, 1973, σ. 189.

Αἱ Δημόσια Σχέσεις, παρ' ὄλον δι εἰς ὁρίσματα ἀμερικανικὰ ἰδίως πανεπιστήμια ἀποτελοῦν ἰδιαίτερον ἐπιστημονικὸν κλάδον, δὲν ἔχουν εἰσεῖτι φθάσει εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐπιστημονικῆς αυτονομίας. Μέχρι στιγμῆς εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ στηρίζονται ἐπὶ τῶν πορισμάτων τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ὡς καὶ ἐκεῖνων τῆς συμπεριφορᾶς. Ἐξ αὐτῶν, ἔχει συμβάλει εἰς τὴν θεμελίωσιν τῶν Δημόσιων Σχέσεων ὡς ἐπιστημονικοῦ κλάδου ἡ Ἀνθρωπολογία κυρίως, ἡ ὅποια, ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον μελέτης τὸ πολιτισμικὸν σύστημα (culture) τῶν ἀνθρώπων ὁμάδων, ἀποκαλύπτει τοὺς κανόνες συμπεριφορᾶς καὶ ἐπικοινωνίας τοὺς διέποντας μίαν ἀνθρώπινην κοινωνίαν. Ἡ γνώσις τῶν κανόνων αὐτῶν εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἀσκή-

σιν τῶν Δημόσιων Σχέσεων.

Τὴν συμβολὴν αὐτὴν τῆς Ἀνθρωπολογίας ὁ συγγραφεὺς τὸν περὶ τούτου ἔργον ἐξαιρεῖ εἰς τρία μεγάλα κεφάλαια τοῦ βιβλίου του, ἐνῶ εἰς τὸ εἰσαγωγικὸν δίδει συνοπτικῶς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀνθρωπολογίας πρὸς καταπόσιν τῶν Ἑλλήνων ἀναγνωστῶν του, οἱ ὅποιοι οὐδόλλως ἢ ὀλίγον γνῶρίζουν τὴν ἐννοίαν, τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς μεθόδους ἐρευνῆς τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς.

Ὁ συγγραφεὺς ὁμως θίγει ἁπλῶς ὀρισμένους τομεῖς τῆς Ἀνθρωπολογίας τοὺς ὁποῖους, κατὰ τὴν γνώμην του, πρέπει ἀπαραίτητος νὰ γνῶρίζουν οἱ ἀσχιολούμενοι μετὰ τὰς Δημόσιαι Σχέσεις, χωρὶς νὰ ὑπεισχεράται εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν αὐτῶν. Αὐτὴ ἡ τρόπον τινὰ ἐπιφανειακὴ ἐξέτασις τοῦ θέματος δύνανται νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἰσχυρισμὸν του ὅτι «οὐδεὶς δεικνύει μέχρι τοῦδε τὸ ἐνδεχόμενον μίαν συμβολὴν τῆς ἀνθρωπολογίας ἐπὶ τὸν Δημόσιων Σχέσεων» (σ. 20). Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτός, ἀντικειμενικῶς ἐξεταζόμενος, εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῆ τοῦλάχιστον ὡς ὑπερβολικὸς, ἰδίως ἀν ληρθῆ ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ὀνόματα ἐπιφανῶν ἀνθρωπολόγων ὡς τῶν Erving Goffman,¹ Edward Hall,² Ray Birdwhistell,³ ἀσχιοληθέντα μετὰ τὰς δημόσιαι σχέσεις, ἔχουν παραλειφθῆ ἀπὸ τὴν βιβλιογραφίαν του.

Ἄν ὁμως ἡ ἐπιφανειακὴ ἐξέτασις τοῦ θέματος δικαιολογήται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ βιβλίον ἀπευθίνεται πρὸς μὴ ἔχοντας ἐπαρκεῖς γνώσεις Ἀνθρωπολογίας, ἡ παρεστρησις λαθῶν σχετικῶς μετὰ τὰ ὄρια καὶ τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς εἶναι ἀδικαιολόγητος καὶ προκαλεῖ σύγχυσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην. Διαιρητοληπτικῶς θὰ ἀναφερθῶ εἰς δύο σημεία:

Ἐνῶ εἰς τὴν σελίδα 18 ὁ συγγραφεὺς κατατάσσει μεταξὺ τῶν «νεοεὐκταῶν» ἐπιστημῶν τὴν «πολιτιστικὴν ἀνθρωπολογίαν (ὁ χαρακτηρισμὸς αὕτης ὡς νεοεὐκτοῦ δὲν εὐσταθεῖ), τὴν ψυχολογικὴν ἀνθρωπολογίαν, τὴν βιομηχανικὴν ἀνθρωπολογίαν, τὴν πολιτικὴν ἀνθρωπολογίαν, κτλ., εἰς τὴν σελίδα 28 θεωρεῖ τὴν ψυχολογικὴν, βιομηχανικὴν καὶ πολιτικὴν ἀνθρωπολογίαν ὡς κλάδους τῆς πολιτιστικῆς ἀνθρωπολογίας ὑπὸ τὴν σκέτην τῆς ὁποίας μάλιστα τοποθετεῖ καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν, τὴν ἐθνολογίαν, τὴν ἐθνογραφίαν, τὴν γλωσσολογίαν καὶ τὰς κοινωνικὰς καὶ ἀνθρωπιστικὰς ἐπιστήμας (!)

1. Erving Goffman, «The presentation of self in Everyday Life», New York: Doubleday, 1959.
Erving Goffman, «Behavior in Public Places», London: Collier-Macmillan Ltd, 1963.

Erving Goffman, «Strategic interaction», Oxford: Basil Blackwell, 1970.

Erving Goffman, «Relations in Public», New York: Basic Books, Inc., 1971.

2. Edward T. Hall, «The Silent Language», Greenwich, Conn.: Fawcett Publications, Inc., 1959.

Edward T. Hall, «The Hidden Dimension Garden City», N.Y.: Anchor Books, 1969.

3. Ray L. Birdwhistell, «Kinesics and Context», Philadelphia, University of Pennsylvania Press, 1970.

Εἰς τὴν σελίδα 87 σημειοῦται: «Μετὰ τὸν Franz Boas, ἡ συγκριτικὴ μέθοδος ἀναπροσανατολιζέται καὶ συνεχίζεται ἀπὸ τοῦ Sir James Frazer...». Ἐδοῦ παρατηρεῖται ἓν εἶδος σχήματος πρῶτουτέρου. Ἡ συγκριτικὴ μέθοδος, ἡ ὅποια εἶναι βασικὴ μέθοδος τῆς Ἀνθρωπολογίας, εἰς τὴν πρώτην τῆς μορφῆν ἐχρησιμοποιοῦται ὑπὸ τῆς ἐξελικτικῆς σχολῆς ἡ ὅποια εἶναι ἄλλως γνωστὴ καὶ ὡς συγκριτικὴ σχολὴ τῆς Ἀνθρωπολογίας. Ὁ Sir James Frazer, ὡς ἀνήκων εἰς τὴν ἐξελικτικὴν σχολὴν, οὐδόλλως δύνανται νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἠκολούθησε τὸν Boas καθ' ὅσον ἡ ἐξελικτικὴ σχολὴ χρονολογικῶς προηγείται τῆς ἱστορικῆς σχολῆς τοῦ Boas.

Παρ' ὅλα τὰ σημαντικὰ λάθη τὰ ὁποῖα ἔχουν παρεστρησθῆ, τὸ ἐν λόγω βιβλίον στυλεῖται ἀναμειψθητικῶς εἰς τὴν ἀναπτύξιν τῶν Δημόσιων Σχέσεων εἰς τὴν χώραν μας, ἀφ' ἑνὸς μὲν δι' ἐμπλουτισμὸν τῆς παγῆς Ἀνθρωπολογίας εἰς τὸν τομέα αὐτὸν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς καταδείξεως τῆς σπουδαιότητος τῆς Ἀνθρωπολογίας διὰ τὰς Δημόσιαι Σχέσεις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΓΚΙΖΕΛΗΣ, Ph. D.

Ἐπιστημονικὸς Συνεργάτης ΕΚΚΕ

*

Mihail Cernea, *Monographic Research of Rural Communities in Romanian Sociology*, Vienna: European Center for Documentation and Coordination of Research in Social Sciences, 1973, σ. 106.

Εἰς τὴν Ρουμανίαν, ἐπὶ δεκαετηρίδας, ὁ μόνος καλλιεργηθεὶς κλάδος τῆς Κοινωνιολογίας ἦτο ὁ τῆς ἀγροτικῆς. Τοῦτο ἀπεδόθη εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ ρουμανικὴ οἰκονομία εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ ἦτο κατὰ βάσιν ἀγροτικὴ. Τὸ θέμα αὐτὸ ἐξετάζει ὁ καθηγητῆς Cernea εἰς τὴν ἐργασίαν του αὐτήν, διακρίνον πέντε στάδια ἀναπτύξεως τῆς ρουμανικῆς ἐρευνῆς τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων, ἡ ὅποια ἦτο ἡ μόνη ἀκολουθηθεῖσα μέθοδος ἐρευνῆς.

Ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρον μονογραφίαν μετὰ τὴν ἐννοίαν τῆς μελέτης ἑνὸς χωρίου ἢ μίαις μεγαλύτερας περιοχῆς, καλυπτοῦσας ὁλόκληρον τὴν ἀγροτικὴν κοινότητα ὡς κοινωνικὴν μονάδα.

Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς ρουμανικῆς ἀγροτικῆς Κοινωνιολογίας εἶναι: 1) ἡ ἐμφασίς εἰς τὴν ἐπιτόπιον ἐρευναν, 2) ἡ χρησιμοποίησις διεπιστημονικῆς ὁμάδος ἐρευνῆς. Ἀμφότερα ἔχουν θεωρηθῆ ὡς προσφορά τῆς ρουμανικῆς Κοινωνιολογίας εἰς τὴν κοινωνιολογικὴν ἐπιστήμην ἐν γένει.

Ἐκαστον στάδιον ἀναπτύξεως παρουσιάζει ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά:

Τὸ πρῶτον στάδιον μονογραφικῆς ἐρευνῆς καλύπτει τὸ διάστημα 1860-1900. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐρευνῆς κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἦτο ἡ λεπτομερῆς ἐξέτασις τῆς